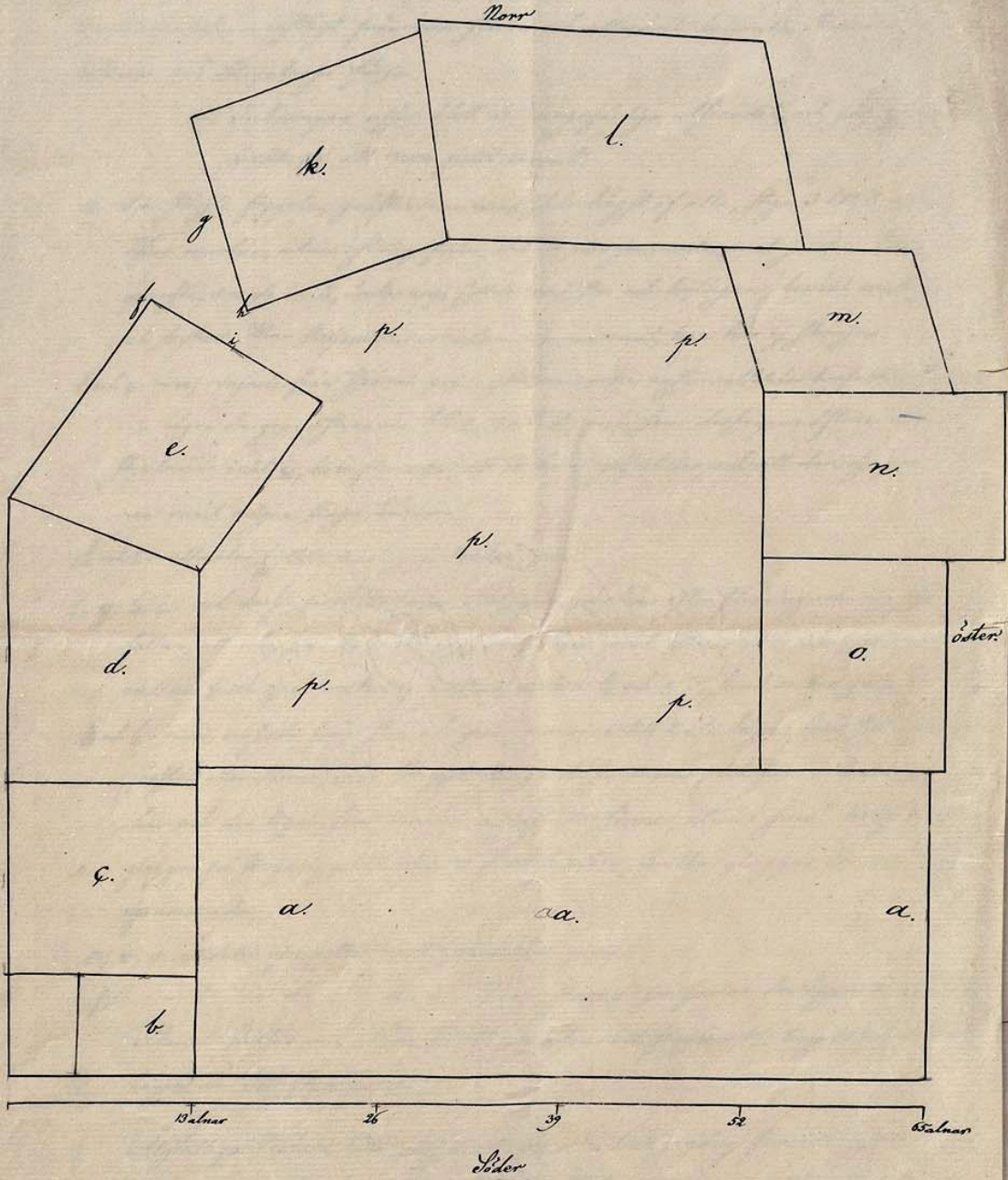

Plan af Stegeborgs äldsta Ruin. = Skällvitesborg

Plan af Stegeborgs äldsta Ruin, belägen vid torpet Tegelludden, på yttre ändan af en bergås, som bildar ena udden vid inloppet till Yxeltorps vik, - västligt från den flörre och allmänt bekanta Ruinen på holmen vid Stegeborgs färja.

Öf. Teckningen offer blott det ungefärliga utseendet, och gör ej anspråk på att vara fullt correct.

a: den flörsta flygeln; gräfstensmurarne, här högst af alla, flöja 3 till 8 alnar öfver marken, utom östra gaveln, der de äro jernnade med jorden. Der de quarflä, äro de inuti, ända upp, fyllde med sten och kalkgrus, bevänt med gräs och buskar. Hvar skiftemurarne mellan rummen varit, kan här ej skönjas.

b och c: rum, rensade från sten och grus; yttremurarne nästan alldeles bortfallne; bottnen i c lägre än grundstenarne till a, b och d; men som desse grundstenar äro utskjutande inåt c, kan förmodas att de varit golvbet der, och att den djupare bottnen varit någon slags kallare.

d och e: alldeles fyllde med gräsbevänt grus.

f, g, h, i: vid dessa punkter synas i väggen märken efter förningsmurar, så medfallna, att icke mer kan skönjas, om i dem varit dörrar eller icke; afståndet mellan f och g är omkring 7 alnar, mellan h och i 3, samt mellan g och h 6 d.

k och l: rum, rensade från sten och grus; murarne till 2 aln. höga; spår till öppningar (fönster eller dörrar) inåt borggården; i dessa murar, liksom i b och c, synas här och der tegel, som annars ingenstades finnes, utom i små halfrunda gluggar på skiftenväggen mellan a samt b och c, hvilka gluggar äro med tegel igenmurade.

m, n, o: alldeles igenfyllde med gräsbevänt grus.

p: — d: — d: — d: — d: — förmodligen fondom den öppna borggården. Planen sluttar mot Nord, så att grunden till flygeln k ligger betydligt lägre än till flygeln a.

Styckliga tecken låta gissa, att en mindre ingång funnits genom b och c till d; men spår till någon flörre port kunna numera icke förmärkas.

Quarkepor af en pårad, längs sjökanten, synas ännu.

Flod har denna byggnad i sina bättre dagar varit? Historien talar
 när, och vederligt, intet svar på den frågan.

En antiqvarisk auctoritet, som dock ej sett stället, har, efter erhållen munt-
 lig beskrifning, yttrat den förmodan, att här varit ett kloster. Men om icke re-
 dan rummens inredning skulle motfåga en sådan förmodan, så synes dock
 deputationen otroligt, att ett kloster, ett af skrifkonstens egentliga hemvist under Mel-
 delliden, skulle kunnat försvinna, utan att i något pappersbrof lemna bevis om sin
 tillvaro. Sannoliktare synes väl då den här och der förekommande uppgiften, att
 denna "Ruin" enligt traditionen, ännu i orten befintlig, utgör kvarlevorna af ett
 äldre Stegeborgs flott, i gamla handlingar kalladt Släkeburg, Släkeborg. Men,
 i sådant fall, när öfvergafs detta, och ^(när) valdes ny byggnadsplats på holmen i
 sundet längre österut, der den yngre ruinen nu förefinnes?

Så vitt vi känna, nämner historien icke, att fograrna vid de många be-
 lägringarne någonsin nedrivit och förstört detta fäste, utom en enda gång: När
 den unge Prins Magnus Birgersson tappert försvarat flottet mot Rikskaptenen
 Mats Hjertilmundsson, men genom hunger nödgades uppgifva det, det säges,
 att den fednare då alldeles förstörde flottet. Måne icke feoen för denna
 tilldragelse skulle kunnat sökas här på udden vid Yxeltorpssvik? Marken
 omkring gifver tydligt tillkänna, att bergäsen, jemte en annan dermed sam-
 manhängande höjd, varit kringfluten; men kanske vid denna tid de omgifvande
 låga wättnen voro så upprundade och träskvallarne stadgade, att förfolk
 kunde bekvämligare praktisera sig öfver? I sådant fall måste den förnämnde,
 djupt kringfluten, knapt 1/8 mil aflägsne stälmen synta lämpligare, och blifvit
 wald till plats för det Nya Stegeborgs flott, som dernäst på 1330 talet i histo-
 rien omnämnes, och hvars sista byggnad Gustaf Vasa påbörjade, Johan III fullbordade
 och Fredrik I lät nedrivna.

Kuriosumhelst, torde detta förminne vara värdt ett bättre öde än den nästan
 totala glömska, hvaruti det lemnats, och dessa pennudrags affigt är att, om möjligt,
 leda fakkunniga forskares väg till deras föremål.